

DEFENSOR LEGIS

OIKEUSTAPAUSTEN HAKEMISTO - REGISTER TILL RÄTTSFALLEN 1996

(1.1. - 31.12.1996 julkaistut oikeustapaukset)

KORKEIMMASTA OIKEUDESTA - FRÅN HÖGSTA DOMSTOLEN

Holhous.- Uskottu mies.- Oikeudenkäyntimenettely.- Asianosaisen kuuleminen. - Ylimääräinen muutoksenhaku - Kantelu .

Käräjäoikeus oli holhouslautakunnan hakemuksesta määrännyt A:lle uskotun miehen kuulematta A:ta henkilökohtaisesti. Uskottua miestä määrättäessä ei ollut noudatettava, mitä holhouslain 18 §:ssä säädetään holhottavaksi esitetyn henkilökohtaisesta kuulemisesta holhottavaksi julistamista koskevassa asiassa. Käräjäoikeudella ei siten ollut velvollisuutta kuulla A:ta henkilökohtaisesti. A:n kantelu ei antanut aihetta toimenpiteisiin. (Ään.)

(D:S-95/642, T:5101, KKO:1995:210) DL 2/96 s. 301

Irtaimen kauppa. - Kauppahintasaatavan siirtäminen.

Auton luotolla myynyt autoliike oli siirtänyt myyntisopimuksen rahoitettavaksi rahoitusyhtiölle. Myyntisopimuksen ehdon mukaan, mikäli ostaja vaati kaupan purkamista, hinnanalennusta tai muuta hyvitystä tavaran virheen johdosta, myyjän tuli ilmoittaa tästä rahoitusyhtiölle sekä sen vaatimuksesta lunastaa sopimus takaisin.

Kun autoliike ei pystynyt vastaamaan kaupasta, ostaja oli purkanut kaupan. Autoliike oli laiminlyönyt sanotun ilmoituksen tekemisen. Rahoitusyhtiöllä ei ollut oikeutta saada ostajalta kauppahintaa. Ks. KKO:1986-II-53, Vrt. KKO:1992:72

(D:S-95/1132, T:2345, KKO:1996:79) DL 6 /96 s. 840

Konkurssi. - Takaisinsaanti konkurssipesään

Kysymys siitä, oliko velallisen kanssa vastikkeellisen oikeustoimen tehneellä osapuolella yleisen takaisinsaantiperusteen edellyttämä tietoisuus velallisen maksukyvyttömyydestä ja oikeustoimen vahingollisuudesta. Vrt. KKO:1994:130. TakSL 5 §

(D:S-94/2259, T:5098, KKO:1995:208) DL 1/96 s. 122

Lunastuslaki. - Korko

Vuonna 1979 vahvistetulla asemakaavan muutoksella kaupungin omistamat tontit oli merkitty liikerakennusten alueeksi, jolle sai rakentaa hotellin. Rakennuslain 50 §:n mukaisessa, vuonna 1988 vireille pannussa lunastustoimituksessa kaupunki lunasti hotellikortteliin kuuluvan tontin, joka muutetussa kaavassa oli osoitettu pysäköimisalueeksi, jolle sai rakentaa pysäköintitalon.

Lunastuskorvauksen määräämiseksi arvioitiin tontin lunastushetken aikainen käypä hinta yhtäältä aikaisemman asemakaavan mukaisen käyttötarkoituksen pohjalta ja toisaalta uuden kaavan pohjalta niin, että otettiin huomioon koko korttelin ja sen lähikortteleiden keski määräinen rakennusoikeus. Koska jälkimmäisellä tavalla arvioitu hinta oli korkeampi, korvaus määrättiin sen mukaan.

Kun korvausta Korkeimmassa oikeudessa korotettiin, kaupunki velvoitettiin maksamaan korvauksen korotukselle 6 prosentin korko siitä lukien, kun se oli saanut oikeuden lunastetun omaisuuden haltuunottoon, vaikkei kyseessä ollut ennakkohaltuunotto.

LunastusL 31 § 2 mom. LunastusL 31 § 3 mom. LunastusL 95 § 1 mom
(D:M-92/259, T:5172, KKO:1995:214) DL 1/96 s. 127

Maksuton oikeudenkäynti.

Kysymys oikeusministeriön vahvistamien yleisten perusteiden sitovuudesta maksuttoman oikeudenkäynnin edellytyksiä harkittaessa. MOL 1 §.

(D:S-95/154, T:402, KKO:1996:13) DI 4/96 s. 544

Oikeudenkäyntimenettely.- Rikosasia. -Tutkimatta jättäminen.

Asianomistajan rikosasian yhteydessä esittämät rikokseen perustuneet korvausvaatimukset voitiin tutkia siitä huolimatta, ettei vastaaja ollut tuolloin tuomioistuimessa läsnä henkilökohtaisesti vaan asiamiehen edustamana ja ettei häntä ollut haastettu vastaamaan näiden vaatimusten johdosta. Vrt. KKO:1992:126. OK 11 luku 20 § 1 mom (1056/91) OK 14 luku 2 § 1 mom 3 kohta (1052/91)

(D:R-95/106, T:757, KKO:1996:26) DL 4/96 s. 547

Oikeudenkäyntimenettely.- Väliintulo.

Väliintulo Osakkeenomistajalle myönnettiin väliintulo-oikeus osakeyhtiötä koskevassa oikeudenkäynnissä, kun tämä oli saattanut todennäköiseksi, että yhtiön edustaja vahingoittaakseen yhtiötä toimi sen etujen vastaisesti ja että yhtiölle tästä aiheutuva vahinko jäisi sen lopulliseksi tappioksi. (Ään.) Var.komm. *Matti Norri* (DL 1/96 s. 111) ja *Pekka Puhakka* (DL 2/96 s. 290)

(D:S-94/907, T:5167, KKO:1995:213) DL 1/96 s. 111

Pakkohuutokauppa

UL:n 5 luvun 41 §:n 1 momentin mukainen oikeus hylätä kiinteistön pakkohuutokaupassa velkojainluettelon mukaisen alimman hyväksyttävän tarjouksen ylittävä tarjous oli useasta ulosottovelkojasta vain sillä, jonka saatavalla oli paras etuoikeus. Ks. KKO:1933-II-69

L 5 luku 41 § 1 mom

(D:S-95/567, T:5099, KKO:1995:209) DL 1/96 s. 125

Todistaja

A oli tuomittu rangaistukseen avunannosta C:n kätkemisrikokseen. Sen vuoksi A:ta ei olisi saanut kuulustella todistajana toisessa asiassa, jossa B:lle vaadittiin rangaistusta saman tapahtumienkulun perusteella. (Ään.) OK 17 luku 18 § 1 mom

(D:R-95/997, T:1031, KKO:1996:28) DL 4/96 s. 550

Tuomari. - Esteellisyys.

Kihlakunnanoikeus velvoitti säästöpankin kanteesta A:n suorittamaan pankille sillä panttina olevan kiinnitetyn haltijavelkakirjan nojalla pankin vaatiman määrän kiinteistön arvosta. KO:n lautakuntaan kuului asiaa käsiteltäessä kolme kantajapankkiin sittemmin sulautuneen säästöpankin isännistöön panttauksen aikaan kuulunutta lautamiestä, jotka eivät enää jutun vireille tullessa kuuluneet isännistöön. Kysymys lautamiesten esteellisyydestä. (Ään.) Vrt. KKO:1984-II-147, KKO:1995:185, KKO:1996:81

(D:S-94/1843, T: 2357, KKO:1996:80) DL 5/96 s. 658

Tuomari. - esteellisyys.

Kihlakunnanoikeuden lautakuntaan kuului velkomisjuttua käsiteltäessä ja ratkaistaessa kantajana olleen osuuspankin hallintoneuvoston jäsen. Hänet katsottiin esteelliseksi osallistumaan lautamiehenä asian käsittelyyn ja ratkaisemiseen. (Ään.) Ks. KKO:1988:46, KKO:1995:185, KKO:1996:80 OK 13 luku 1 §

(D:S-95/781, T:2358, KKO:1996:81) DL 5/96 s. 665

Työsopimus. - Lomauttaminen. - Vahingonkorvaus. - Edun tasoitus. Työntekijän työttömyyskassasta saamat työttömyyspäivärahat otettiin pääosaltaan huomioon työnantajan työntekijälle perusteettomasta lomautuksesta TSL 51 §:n 1 momentin nojalla suoritettavaa vahingonkorvausta määrättäessä. (Ään.) Vrt. KKO:1974-II-63, KKO:1982-II-57, Ks. KKO:1978-II-45, TSL 51 § 1 mom. Var. komm. *Tuula Linna*

(D:S-94/1706,T:5229, KKO:1995:215) DL 2/96 s. 292

Työsopimus. - Työpalkka.- Työsopimuksen ehtojen muuttaminen.

Yhtiön taloudelliset edellytykset tarjota työtä entisin ehdoin olivat vähentyneet niin, että sillä oli oikeus irtisanoa työntekijöitään. Yhtiö saattoi tällöin irtisanomisen sijasta irtisanomisaikoja noudattaen yksipuolisesti alentaa heidän palkkojaan, kun palkat alentamisen jälkeenkkin täyttivät alan työehtosopimuksen

vähimmäistason ja toimenpide yhdessä muiden käytettävissä olleiden saneeraustoimenpiteiden kanssa osoittautui välttämättömäksi yhtiön toimintaedellytysten turvaamiseksi. TSL 37 a § 1 mom.
(D:S-94/1915, T:2503, KKO:1996:89) DL 6/96 s. 837

Työsopimus. - Työsopimuslain soveltamisala. - Yhdistys. Toimitusjohtajan katsottiin olleen työsuhteessa yhdistykseen, vaikka hän käytännössä olikin voinut toimia melko itsenäisesti. TSL 1 §. Var.komm. *Heikki Halila*
(D:S-95/1087, T:1625, KKO:1996:49) DL 6/96 s. 829

Velallisen rikos. - Velallisen petos.

Osakeyhtiön hallituksen jäsenet olivat ennen yhtiön konkurssiin asettamista ottaneet yhtiöstä rahaa omiin menoihinsa ja muiden yhtiöidensä rahoittamiseen. Kysymys siitä, olivatko he syyllistyneet velallisen petokseen jättäessään ilmoittamatta nuo varat vannoessaan pesäluettelon oikeaksi. (Ään.) Ks. KKO:1984-II-168. Var.komm. *Pekka Viljanen*
(KKO 1995:163) DL 1/96 s. 115

Yksityishenkilön velkajärjestely. - Maksuohjelma.

Velallisilla oli omistusasunto. Vakuusvelkojen maksuvaraa laskettaessa viisihenkisen perheen välttämättömät elinkustannukset oli velallisten suostumuksella otettu huomioon yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua määrää alhaisempina, jotta maksuvara riittäisi vakuusvelkaosuuden maksamiseen. Laskettaessa lain 32 §:n mukaan tavallisten velkojen vähimmäiskertymää elinkustannukset otettiin huomioon 5 §:ssä tarkoitettua määräisinä. (Ään.) Var.komm. *Heikki Mäkinen*
(9.1.1996 T 26, S-95/596, KKO 1996:3) DL 3/96 s. 418

Yrityssaneeraus. - Konkurssi. - Konkurssivalvonta. - Etuoikeus.

Velkojan saatava oli osakeyhtiön yrityssaneerauksen yhteydessä saneerausohjelman osana muutettu ns. vakautetuksi lainaksi. Saneerausohjelman raukeamisen yhtiön konkurssin johdosta ei katsottu vaikuttaneen saatavan vakauttamisen pysyvyyteen eikä siten vakautuksesta johtuvaan velkojan maksunsaantijärjestykseen. YSL 44 § 1 mom, YSL 66 § 1 mom, MJL 6 § 1 mom 4 kohta
(D:S-94/1584, T:2640, KKO:1996:91) DL 5/96 s.

KORKEIMMASTA HALLINTO-OIKEUDESTA - FRÅN HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN

KHO:n päätös 28.5.1996 / 1709 / 1377/7/95 tupakkatuotteen myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon asettamista koskevassa asiassa.
Var.komm. *Keijo Heinonen*. DL 4/96 s. 553

IHMISOIKEUSTAPAUKSIA - HUMAN RIGHTS REPORTS

Oikeudesta elämään

1 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) tuomio 27.9.1995 (A 324) *McCann and Others v. the United Kingdom*

Var.komm. *Tapio Kuosma* DL 1/96 s.109

Oikeudesta ilmaisuvapauteen ja yhdistymisvapauteen:

1 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) tuomio 26.9.1995 (A 323) (*Vogt v. Germany*).

Var.komm. *Tapio Kuosma* DL 4/96 s. 558

Oikeus vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen

1 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) tuomio 25.6.1996 (Amuur v. France -tapaus)

Var.komm. *Tapio Kuosma* DL 6/96 s. 842

Turvapaikanhakija. - Vaara joutua karkotettuna kidutetuksi. - Kidutuksen vastainen yleissopimus. - Kidutuksen vastainen komitea.

2 Kidutuksen vastaisen komitean ratkaisu (mielipide) 8.5.1996
(Communication No. 41/1996)

Var.komm. *Tapio Kuosma* DL 6/96 s. 842

Ulkomaalainen. - Maasta karkottaminen. - Oikeudellinen kokonaisharkinta. - Kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja olosuhteet kokonaisuudessaan. - Palauttamiskielto. - Ihmisarvoa loukkaavan kohtelun uhka. - Epäinhimillisen kohtelun vaara. - Siteet Suomeen. (A 7.11.1996, T 3462; D 2875/7/96).

3 KHO 7.11.1996 taltio n:o 3462.

Var.komm. *Tapio Kuosma* DL 6/96 s. 842

KULUTTAJAVALITUSLAUTAKUNNASTA - FRÅN KONSUMENTKLAGONÄMNDEN

Erikoistarjous. - Tarjoustuotteen saatavuus. - Markkinointivastuu. - Kulukorvaus.

Erikoistarjousmainoksen antaminen oli rinnastettavissa sopimusneuvottelujen aloittamiseen. Markkinoinnin vastainen menettely saattoi, samalla tavoin kuin tuottamuksellinen menettely sopimusneuvotteluissa, aiheuttaa korvausvelvollisuuden markkinoinnin vastaanottaneelle kuluttajalle syntyneistä kuluista sopimusvastuun periaatteiden mukaisesti. - Tarjouskampanjatuotteiden tilapäinen vähentyminen tai loppuminen tarjouskampanjan aikana ei osoittanut huolimattomuutta markkinoijassa, kun se pystyi selvittämään, että tuotteita oli saatavana kampanjan aikana tai myöhemmin tarjousilmoituksen ehdoin. (D:95/36/1267, A:20.5.1996, H:TC41, R:KVL/TI)

Var.komm. *Pauli Ståhlberg* DL 3/96 s. 429

EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIOITA - FRÅN DE EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOLS RÄTTSFALL

Valtion korvausvastuu; Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio

5.3.1996 (C-46/93 ja C-48/93)

Yhdistetyissä asioissa C-46/93, Brasserie du pêcheur SA vastaan Saksan liittotasavalta ja C-48/93, The Queen vastaan Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd ym.

Var.komm. *Jorma Jaalivaara* DL 3/96 s. 434

AJANKOHTAISTA EUROOPPA-OIKEUTTA - AKTUELLT INOM EUROPARÄTT

Kohti yhdenmukaista EY:n markkinavapauksien tulkintateoriaa - Huomioita asianajajia ja ammattijalkapalloilijoita koskevasta kahdesta tuomiosta

Veli-Pekka Paukku DL 6/96 s. 810